

DZIECI RYZYKA DYSLEKSJI SĄ W KAŻDYM PRZEDSZKOLU

Dysleksja to nie lenistwo

Pojęciem dysleksji określa się specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u prawidłowo rozwijających się dzieci. Powstają na skutek zaburzeń spostrzegania wzrokowego, słuchowego i motoryki i ich współdziałania oraz zaburzeń funkcji językowych, pamięci, lateralizacji, orientacji w schemacie ciała. Powody tych zaburzeń są wielorakie. Najczęściej wskazuje się na nieprawidłowości funkcjonowania układu nerwowego wynikające ze zmian anatomicznych, zaburzeń fizjologicznych w okresie ciąży i porodu, a także na dziedziczność. Niektóre koncepcje upatrują przyczyn w zaburzeniach sfery emocjonalnej. Bezsporne jest jednak, że dysleksja pogłębia się, kiedy dochodzi do zbyt późnej diagnozy, zaniedbań środowiskowych i barku pomocy i terapii.

Uważna obserwacja

Profesor Marta Bogdanowicz upowszechniła pojęcie „dziecko ryzyka dysleksji”, którym określiła dzieci od okresu poniemowlęcego do mniej więcej 8 lat zagrożone dysleksją. Najbardziej narażone na wystąpienia tego zaburzenia są dzieci:

- • z nieprawidłowo przebiegającej ciąży i porodu (niska waga, zły stan fizyczny itp.);
- • z rodzin, w których występują opóźnienia w rozwoju mowy, leworęczność, dysleksja;
- • z dysharmonią psychomotoryczną.

Zagrożenie „ryzykiem dysleksji” mogą zidentyfikować jako pierwsi nauczyciele przedszkola.

Charakterystyczne symptomy w wieku 3-5 lat:

- • sprawność ruchowa całego ciała (motoryka duża) – trudności z utrzymaniem równowagi, z bieganiem, niezdarność w ruchach, dziecko nie lubi zabaw ruchowych, z trudem uczy się jeździć na rowerku trzykołowym, hulajnodze;
- • sprawność ruchowa rąk (motoryka mała) - trudności z samoobsługą zapinaniem guzików, sznurowaniem butów, zabawami manipulacyjnymi takimi jak nawlekanie koralik; dziecko źle trzyma ołówek (naciska go za mocno lub za słabo);

- • koordynacja wzrokowo-ruchowa - trudności w budowaniu z klocków, rysowaniu, rysunki prymitywne (jako 3-latek nie umie narysować koła, jako 4-latek kwadratu czy krzyża, jako 5-latek trójkąta).
- • rozwój lateralizacji - używa na zmianę raz jednej, raz drugiej ręki (np. podczas rysowania, jedzenia);
- • rozwój spostrzegania wzrokowego i pamięci wzrokowej - nieporadności w rysowaniu (rysunki bogate treściowo lecz prymitywne w formie), trudności w składaniu puzzli, układanek;
- • rozwój mowy - nieprawidłowa artykulacja wielu głosek; trudności z wypowiedaniem złożonych wyrazów, budowaniem wypowiedzi, zapamiętywaniem, zniekształca nazwy przez używanie niewłaściwych przedrostków, ma trudności z zapamiętaniem krótkich piosenek, wierszyków, nie radzi sobie z wydzieleniem wraz z klaskaniem sylab ze słów, wskazywaniem rymujących się słów i tworzeniem rymowanek.

Aby stwierdzić zagrożenie dysleksją, nie wystarczy zaobserwowanie jednego objawu. Współwystępowanie wielu objawów wskazuje na większe prawdopodobieństwo „ryzyka dysleksji”.

Stwierdzając u dziecka w wieku przedszkolnym występowanie symptomów „ryzyka dysleksji”, należy poddać je oddziaływaniom stymulacyjnym. Mogą to być ćwiczenia kształtujące:

- • orientację w schemacie ciała (prawa, lewa, dół, góra);
- • posługiwanie się określeniami czasu (wczoraj, jutro, dzisiaj itp.);
- • doskonalenie artykulacji (wyraźne wypowiedzi, korygowanie błędów, pomoc logopedy);
- • kształcenie słuchu (wydzielanie poszczególnych wyrazów, sylab w wypowiedzi, dbałość o wyraźne wypowiedzenie zakończeń wyrazów).

Dzieci „ryzyka dysleksji” powinny być objęte pomocą specjalistów jeszcze przed podjęciem nauki w szkole. Im wcześniejsza interwencja, tym lepsze wyniki. Dziecko z symptomami dysleksji rozwojowej nie musi stać się dyslektykiem.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej przedszkole ma możliwość wprowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Powinny one obejmować nie tylko pracę logopedy - taka pomoc jest najczęściej prowadzona - ale także psychologa i pedagoga.

Dostrzeżenie i zrozumienie deficytów rozwojowych dziecka przez nauczycieli i rodziców oraz zrozumienie, jakie niosą one konsekwencje dla dalszej edukacji i dorosłego funkcjonowania jest podstawowym warunkiem sukcesu edukacyjnego. Należy zwrócić uwagę także na dzieci bardzo inteligentne, bo także je dotyka problem, a dzięki swoim możliwościom starają się radzić sobie ucząc się „na pamięć”, będąc aktywnymi, chętnymi do współpracy.

Nie należy traktować trudności dziecka jako przejściowych trudności, z których się wyrasta.

Przydatne kontakty

www.ptd.edu.pl - strona Polskiego Towarzystwa Dysleksji; na stronie znajdują się podstawowe informacje na temat dysleksji i adresy oddziałów terenowych. PTD od wielu lat prowadzi akcję informacyjną na temat dysleksji, koordynuje badania przesiewowe, organizuje akcje pomocy dzieciom z dysleksją.

www.spet.info.pl - serwis poświęcony specyficznym trudnościom w uczeniu się; na stronie znajdują się informacje na temat pracy z dzieckiem zagrożonym dysleksją, ćwiczenia motoryki, mowy. Serwis szczegółowo omawia problemy dysleksji.

Zalecana literatura:

M. Bogdanowicz, Ryzyko dysleksji, problem i diagnozowanie, Gdańsk 2002.